

Mediji i informiranje

Opći sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 22/22
U Luxembourg 2. veljače 2022.

Presuda u predmetu T-399/19
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Komisija
(Odbacivanje pritužbe)

Opći sud poništava Komisijinu odluku o odbacivanju pritužbe koju je podnio poljski veleprodajni trgovac

Komisija nije poštovala postupovna prava tog poljskog veleprodajnog trgovca u okviru postupka u kojem je donesena ta odluka

Europska komisija između 2011. i 2015. poduzela je više mjera s ciljem istraživanja funkcioniranja tržišta plina u srednjoj i istočnoj Europi. Pritom je pokrenula istragu protiv društava Gazprom PJSC i Gazprom export LLC (u daljnjem tekstu zajedno: društvo Gazprom) u pogledu opskrbe plinom u osam država članica, odnosno u Bugarskoj, Češkoj Republici, Estoniji, Latviji, Litvi, Mađarskoj, Poljskoj i Slovačkoj (u daljnjem tekstu: dotične države).

Komisija je 22. travnja 2015. društvu Gazprom poslala obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku¹, u kojoj mu predbacuje zlorabu vladajućeg položaja na nacionalnim tržištima veleprodajne dobave plina u dotičnim državama s ciljem sprečavanja slobodnog protoka plina u njima, u suprotnosti s člankom 102. UFEU-a, kojim se takve zlorabe zabranjuju.

U obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku Komisija je, među ostalim, smatrala da je društvo Gazprom svoju opskrbu plinom u Poljskoj uvjetovalo dobivanjem određenih osiguranja povezanih s plinovodnom infrastrukturom. Ta su se osiguranja odnosila na to da tužitelj, poljski veleprodajni trgovac Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., pristane da društvo Gazprom ostvaruje pojačanu kontrolu nad upravljanjem ulaganjima na poljskoj dionici plinovoda Yamal, jednog od glavnih tranzitnih plinovoda u Poljskoj (u daljnjem tekstu: prigovori u pogledu plinovoda Yamal).

Odlukom od 24. svibnja 2018.² Komisija je odobrila i proglasila obvezujućima preuzimanja obveza koje je predložilo društvo Gazprom radi otklanjanja Komisijinih zabrinutosti u pogledu tržišnog natjecanja te okončala upravni postupak u tom predmetu.

Tužitelj je 9. ožujka 2017., usporedno s tim postupkom, podnio pritužbu u kojoj je prijavio zlorabe društva Gazprom koje su se u velikom dijelu poklapale sa zabrinutostima koje je Komisija izrazila u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku. Ta je pritužba uključivala navode u skladu s kojima je društvo Gazprom, u okolnostima nestašice u opskrbi s kojom se tužitelj susreo 2009. i 2010., sklapanje ugovora o opskrbi dodatnim količinama plina podvrgnulo uvjetima koji za cilj imaju povećanje njegova utjecaja na upravljanje poljskom dionicom plinovoda Yamal (u daljnjem tekstu: navodi koji se odnose na uvjete u području infrastrukture). Ti su se navodi djelomično odnosili na prakse slične onima na koje se odnose prigovori u pogledu plinovoda Yamal.

¹ U skladu s člankom 10. Uredbe Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članaka [101.] i [102. UFEU-a] (SL 2004., L 123, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 298.).

² Odluka Europske komisije C(2018) 3106 *final* od 24. svibnja 2018. povezana s postupkom na temelju članka 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članka 54. Sporazuma o EGP-u (Predmet AT.39816 – Dobava plina u srednjoj i istočnoj Europi) (SL 2018., C 258, str. 6.). Tužitelj je podnio tužbu za poništenje te odluke, ali ju je Opći sud odbio svojom presudom od 2. veljače 2022., Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Komisija (Preuzimanja obveza od strane društva Gazprom), [T-616/18](#) (vidjeti također PM br. 21/22).

Komisija je 23. siječnja 2018. tužitelju u pisanom obliku naznačila da namjerava odbaciti pritužbu i pozvala ga da iznese svoje stajalište u roku od četiri tjedna (u daljnjem tekstu: dopis o namjeri odbacivanja). Komisija je odlukom od 17. travnja 2019. (u daljnjem tekstu: pobijana odluka)³ odbacila tužiteljevu pritužbu.

Komisija je prilikom ispitivanja navodâ razlikovala navode iz pritužbe koji odgovaraju zabrinutostima u pogledu tržišnog natjecanja, obuhvaćenima obvezama koje je preuzelo društvo Gazprom, od drugih navoda iznesenih u toj pritužbi i, kad je riječ o toj drugoj kategoriji navoda, odbacila one koji se odnose na uvjete u području infrastrukture.

Tužitelj je podnio tužbu za poništenje pobijane odluke, koju je osmo prošireno vijeće Općeg suda prihvatilo.

Ocjena Općeg suda

Opći sud kao prvo ispituje tužiteljeve prigovore kojima se Komisiji predbacuje da je povrijedila njegovo pravo da bude saslušan i obaviješten u okviru upravnog postupka pokrenutog povodom njegove pritužbe.

Opći sud u tom pogledu najprije podsjeća na to da, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe br. 773/2004, ako Komisija smatra da na temelju informacija koje posjeduje nema dovoljno osnove za postupak na temelju pritužbe, ona podnositelja pritužbe obavješćuje o svojim razlozima i određuje rok u kojem može pisanim putem iznijeti svoje stajalište.

Komisija je, naime, u dopisu o namjeri odbacivanja poslanom tužitelju na temelju te odredbe smatrala da ne postoje dovoljni razlozi za provođenje daljnje istrage o navodima koji se odnose na uvjete u području infrastrukture, zbog ograničene vjerojatnosti utvrđenja povrede članka 102. UFEU-a u odnosu na društvo Gazprom. Taj se privremeni zaključak temeljio na dvama obrazloženjima, odnosno, s jedne strane, na odluci o certificiranju operatora poljske dionice plinovoda Yamal kao neovisnog operatora sustava (u daljnjem tekstu: odluka o certificiranju) i, s druge strane, na „međudržavnom kontekstu” odnosâ između Republike Poljske i Ruske Federacije u području plina.

Međutim, iako je Komisija u pobijanoj odluci preuzela upućivanje na odluku o certificiranju kao obrazloženje za svoj zaključak u pogledu ograničene vjerojatnosti utvrđenja povrede u vezi s navodima koji se odnose na uvjete u području infrastrukture, ona je u tu odluku, kao drugo obrazloženje, unijela i upućivanje na tzv. iznimku državnog djelovanja.

Stoga Opći sud podsjeća na to da iznimka državnog djelovanja, koja se mora restriktivno primjenjivati, omogućava da se postupanje koje je u suprotnosti s tržišnim natjecanjem isključi iz područja primjene članaka 101. i 102. UFEU-a kada je to postupanje dotičnim poduzećima nametnuto nacionalnim zakonodavstvom, pravnim okvirom stvorenim tim zakonodavstvom ili pak pritiscima nacionalnih tijela kojima se nemoguće oduprijeti.

Međutim, Opći sud utvrđuje da se ta iznimka ne pojavljuje u relevantnim razmatranjima dopisa o namjeri odbacivanja koji je prethodio pobijanoj odluci. S obzirom na posebnu, od odgovornosti oslobađajuću prirodu iznimke državnog djelovanja i na činjenicu da sudska praksa nije priznala njezinu primjenu u slučaju državne prisile treće države, Komisija je u tom dopisu o namjeri odbacivanja trebala tužitelja izričito upozoriti na to da se njezina početna ocjena temelji na mogućem slučaju primjene te iznimke, kako bi mu omogućila da bude saslušan u tom pogledu. Prema mišljenju Općeg suda, Komisija ne može od tužitelja očekivati da uoči to implicitno obrazloženje u elementima koji su izneseni u navedenom dopisu.

Slijedom toga, time što nije navela te informacije u dopisu o namjeri odbacivanja, Komisija je povrijedila svoju obvezu obavješćivanja u odnosu na tužitelja na temelju članka 7. stavka 1.

³ Odluka Komisije C(2019) 3003 *final* od 17. travnja 2019. o odbacivanju pritužbe (predmet AT.40497 – Poljske cijene plina).

Uredbe br. 773/2004. Usto, s obzirom na elemente spisa, Opći sud smatra da je bez te povrede Uredbe br. 773/2004 pobijana odluka mogla imati drukčiji sadržaj u pogledu obrazloženja u vezi s iznimkom državnog djelovanja, tako da ta povreda može dovesti do poništenja te odluke.

Međutim, to je poništenje opravdano samo pod uvjetom da se drugim obrazloženjem iznesenim u pobijanoj odluci, povezanim s odlukom o certificiranju, ne potkrepljuje Komisijin zaključak o ograničenoj vjerojatnosti utvrđenja povrede društva Gazprom u vezi s navodima koji se odnose na uvjete u području infrastrukture.

U tom pogledu i kao drugo, Opći sud, s jedne strane, utvrđuje da Komisija nije mogla pridati odlučujuću važnost toj odluci a da pritom ne uzme u obzir činjenicu da se izrekom te odluke zahtijevalo da se poslovanje kompresorskih stanica i stanica za mjerenje plina na poljskoj dionici plinovoda Yamal, koje obavlja zajedničko društvo u vlasništvu tužitelja i društva Gazprom, prenese na društvo Gaz-System, kao i da ne uzme u obzir okolnosti izostanka tog prijenosa.

S druge strane, Opći sud, pozivajući se na utvrđenja i ocjene iz odluke o certificiranju, koji se odnose na ulaganja na poljskoj dionici plinovoda Yamal, ističe da je Komisija navode iz pritužbe svela na doseg prigovorâ u pogledu plinovoda Yamal, izloženih u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, iako su dotične prakse bile različite prirode te su nadilazile samo pitanje ulaganjâ.

Prema tome, Opći sud smatra da je **Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je, u potporu svojem zaključku o ograničenoj vjerojatnosti utvrđenja povrede članka 102. UFEU-a koju je počinilo društvo Gazprom u vezi s navodima koji se odnose na uvjete u području infrastrukture, uputila na odluku o certificiranju.**

Zbog te očite pogreške u ocjeni i zbog prethodnog utvrđenja povrede članka 7. stavka 1. Uredbe br. 773/2004, jer Komisija nije ispunila svoju obvezu obavješćivanja tužitelja o obrazloženju koje se temelji na iznimci državnog djelovanja, Opći sud poništio je pobijanu odluku.

NAPOMENA: Protiv odluke Općeg suda u roku od dva mjeseca i deset dana od njezina priopćenja može se podnijeti žalba Sudu ograničena na pravna pitanja.

NAPOMENA: Tužba za poništenje služi za poništenje akata institucija Unije koji su protivni pravu Unije. Pod određenim uvjetima države članice, europske institucije i pojedinci mogu podnijeti tužbu za poništenje Sudu ili Općem sudu. Ako je tužba osnovana, akt se poništava. Dotična institucija mora popuniti eventualnu pravnu prazninu nastalu poništenjem akta.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Opći sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293.

Snimke s čitanja mišljenja dostupne su na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106